

LIBRIS

We know
books

Chris Bohjalian

**VREMEA
VRĂJITOAREI**

Mereu era cu putință ca Diavolul să fie prezent.
Sigur, Dumnezeu veghea. Și Mântuitorul lor.

Și, astfel, nu erau niciodată cu totul singuri. Nici măcar atunci când ar fi putut să se aventureze către pământurile noroioase ori mlaștinile sărate cărora, din cauză că dispăreau când marea atingea înălțimi considerabile, li se spunea Back Bay, sau când se întâmpla să escaladeze cei trei munți – de fapt, trei dealuri separate, Cotton, Sentry și Beacon – pe care practic îi nivelaseră mutând pământul pentru a crea digurile, cheiurile și fundațiile depozitelor. Nici măcar de-a lungul porțiunii înguste care ducea spre uscat sau când erau în pădure (cu siguranță nu când erau în pădure), în partea îndepărtată a micului banc de nisip.

Știau că îi însoțea ceva chiar și când erau altminteri singuri în căsuțele lor întunecate – cu ferestrele uneori doar ca niște simple fante și adesea închise împotriva vântului și a frigului – și un bărbat putea să scrie în jurnalul său (în esență, în registrul în care nota evenimentele de peste zi și starea lui de spirit în încercarea de a-și da seama dacă se număra printre cei aleși) sau o femeie putea să înșire câteva versuri despre copaci, râuri sau uimitoarele dune de nisip care se unduiau în noapte asemenea valurilor mării.

Uneori, prezența era înfricoșătoare, mai ales dacă și alte semne indicau că Diavolul era în apropiere. Însă mai erau și acele

momente liniștitoare, în care ei, simple oi pentru Dumnezeu lor, simțeau compania păstorului. Erau mângâietoare, reconfortante și nespuse de frumoase.

În oricare dintre situații, de cele mai multe ori, femeile și bărbații se consolau cu ideea că existau explicații pentru o lume atât de clar inexplicabilă – și, de obicei, inexplicabilă în moduri înfricoșătoare: o șalupă cu doisprezece vâslași care se scufundase undeva între diguri și nava uriașă ancorată, cu ale sale butoaie de condimente, cutii cu praf de pușcă, lăzi de cositor, porțelan și fețe de pernă. Șalupa aceea dispăruse cu totul. Într-o clipă, marinarii de pe docurile din port au putut să o vadă clar, dar apoi norii s-au rostogolit și a început să plouă, și ambarcațiunea nu a mai ieșit din apa înspumată, iar cadavrele nu au fost găsite niciodată.

Niciodată.

Sau pățania fermierului împuns în stomac de un taur: durase trei zile să-și dea obștescul sfârșit în propriul pat, agonizând în fiecare clipă. Cum explici asta? La sfârșitul calvarului, penele și pănușile din sacul uriaș de sub el erau la fel de roșii ca pânza de in în care erau înfășurate. Nici când nu mai sângerase un bărbat atât de mult.

Trei zile. Un număr cu o importanță biblică.

Și totuși. Totuși...

Cum îți explici faptul că un soț îi rupe piciorul soției cu vătra-iul și apoi o leagă de plug cu un lanț în jurul taliei, ca să nu poată să plece de pe proprietatea sa? Și care pleacă după aceea? Femeia a așteptat o zi întreagă înainte să înceapă să strige.

Cum explici uraganele care trag sub vâluri pontoane întregi, incendiile care se răspândesc din vatră în casă și lasă în urmă doar două coșuri înnegrite? Cum explici seceta, foametea și inundațiile? Ce explicație ai pentru moartea bebelușilor, a copiilor și, da, chiar și a bătrânilor?

Niciodată nu își puneau întrebarea „De ce eu?“ De fapt, nu-și puneau niciodată întrebarea mai logică: „De ce ar muri cineva – oricine?“

Pentru că știau. Știau ce era acolo, în pustie, și ce anume din lăuntru lor era, probabil, și mai sălbatic. Deși, în sine, faptele bune nu puteau să schimbe nimic – păcatul original nu era o închipuire, predestinarea nu era o fabulă –, ar fi putut să fie un semn. Un semn bun. Purificarea urma justificării.

Cât despre divorțuri... mai auzai de câte unul. Rareori. Dar se mai întâmpla. Era posibil. Cel puțin așa se presupunea. Medierea era întotdeauna mai bună decât litigiul, pentru că, la urma urmei, asta era o comunitate de sfinți. Cel puțin acela era planul. Motivele tangibile erau: abandonul, sărăcia, bigamia. Adulterul (care era, într-adevăr, un păcat capital din cauza edictelor Domnului Dumnezeu din Levitic și Deuteronom, deși niciunul dintre cei care îl comiteau nu era niciodată spânzurat). Impotența. Cruzimea.

Era o lume violentă, dar tot nu trebuia să-ți lovești soția.

Cel puțin nu fără să fii provocat.

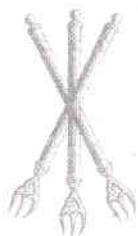
Mary Deerfield știa toate astea; le știa pentru că Dumnezeu îi dăruise o minte excelentă – în ciuda a ceea ce îi spunea soțul ei, Thomas. Și cu toate că mintea nu o ajutase pe Anne Hutchinson (Winthrop însuși credea că problema ei era că-și băga prea mult nasul încercând să gândească precum un bărbat), iar în anii ce-au urmat, inteligența cu siguranță n-a fost de folos numeroaselor femei spânzurate ca vrăjitoare în Salem, ea știa, pe plan intelectual, că nu făcuse nimic rău și că nu merita să fie lovită ca un animal de povară. Nu suporta așa ceva. Aparent, nici mama și nici tatăl ei, fie binecuvântați, nu i-ar fi cerut să îndure bătaia.

Problema, desigur, n-ar fi fost doar violența lui, nici nu s-ar fi rezumat la o dezbatere a spuselor fiecăruia din soți. Distrugerea căsniciei lor nu era doar rezultatul cruzimii lui, iar cererea de

LBRIS

We know
books

CARTEA SOȚIEI

Unu

Două erau greșelile pe care le săvârșeau tinerii când apucau prima dată o coasă: încercau să facă toată treaba cu brațele și mișcările erau prea largi. Atacau iarba de parcă credeau că s-ar ridica și-ar fugi dacă n-o răpuneau rapid. Tații și unchii lor le arătau cât de bine s-ar descurca dacă și-ar mișca și spatele, legănând coada aproape indecent, pe îndelete, metronomic. Trebuiau să retragă lama, cu mâinile pe mânere în timp ce pășeau cu dreptul înainte; apoi să taie – să-și imagineze că semiluna era vârful de pendul al unui ceas înalt – când înaintau cu stângul. Așa se cosea.

Dacă lama era suficient de ascuțită, smocurile mari de iarbă se prăbușeau în jurul metalului pe măsură ce avansau pe câmp, iar ei nu-și mai simțeau brațele ca niște nicovale.

Prima dată când a fost lovită de soțul ei, Mary Deerfield nu a făcut legătura dintre mișcare și legănatul coasei: simțea prea multă durere și era prea surprinsă. Pielea o ustura. Abia a doua oară, după șase luni și nu cu mult înainte să împlinească douăzeci de ani și chiar la scurtă vreme de la aniversarea primului an de căsnicie, a observat că o lovide așa cum ar fi ținut coasa un cunoscător. Brațul i s-a legănat fără efort, executând o mișcare

grațioasă și eficientă. Un arc. Ea a căzut peste masa de pin de culoarea dovleacului, sfeșnicele de cositor s-au răsturnat, iar cana cu cidru tare pe care-l băuse el s-a vărsat pe podea și pe tocătorul de lemn pe care se afla cina lor. Totuși, a văzut cel mai clar imaginea bărbaților care coseau – detaliile din memoria ei erau mai concrete decât cidrul care băltea în acea clipă în dovleacul înăbușit – și legănatul trupurilor și al brațelor.

El a făcut-o „desfrânată”, iar ea i-a zis că el știa că nu era așa. Bărbatul a afirmat că o văzuse uitându-se la alții, mai tineri, cu poftă în privire. Tânăra a spus că nu era adevărat, dar a crezut că avea să o lovească din nou. Așa că s-a pregătit pentru impact, cu umerii ridicați spre gât și cu mâinile înaintea feței, însă el nu a lovit-o. Tremura de furie, în ciuda faptului că nu avea niciun motiv, iar ea a sperat să se simtă vinovată, însă bărbatul nu a mai lovit-o.

În schimb, a ieșit cu pași mari pe ușă, l-a înșeuat pe Sugar, un frumos cal gri de opt ani, cu o coamă neagră, și a plecat. Mary și-a atins obrazul cu degetele și s-a mirat de cât era de cald. Oare i se aduna sângele pe sub piele? Avea să se umfle, era inevitabil, iar ea se bucura că fuseseră singuri. Era amețită de rușine. I-a luat cana rece de cositor și, lipind-o de piele, acolo unde o lovise, s-a așezat pe scaunul ei. S-a gândit îndelung la un mister: „Cum de mă simt umilită când sunt singură? Oare umilirea nu are nevoie de un public?”

Patru ani mai târziu, soțul lui Mary Deerfield sforăia lângă ea în pat. În public, nu se manifesta niciodată ca un bețiv zgomoșos sau care jignea oamenii, acesta fiind probabil motivul pentru care nu fusese nicicând amendat sau pedepsit și umilit în văzul lumii. Își manifesta furia doar între cei patru pereți ai casei și

rareori (poate niciodată) își permitea să răbufnească atunci când tânăra lor servitoare, Catherine, era prezentă sau când fiica lui adultă venea în vizită. Lui Mary i s-a părut că o aude pe fată coborând la parter, undeva în apropierea șemineului, dar nu putea fi sigură. Era posibil să fi fost doar vântul.

Fratele sărmanei fete era pe moarte. Era geamănul lui Catherine și fusese dintotdeauna mai fragil decât sora lui. Cei doi aveau optsprezece ani. Probabil nu avea să apuce sfârșitul toamnei. Ca și ea, era ucenic. Catherine a spus în seara aceea că reușise să ciugulească la cină și să nu vomite, dar, altminteri, era străveziu la față și câteva bucăți de carne de porc n-aveau să-l împiedice să se usuce.

Când soțul lui Mary se întorsese în seara aceea de la birt, ea se prefăcuse că dormea. Venise mult prea târziu. Îl simțise privind-o, dar știuse că nu intenționa să o deștepte ca să-și ceară scuze că o lovise mai devreme. (Și bărbatul cu siguranță nu o privise deoarece contempla ideea împreunării. Așa ceva era imposibil, mai ales după cât de mult băuse probabil.) De-a lungul anilor, se stabilise un tipar. Bea, o lovea și apoi ieșea ca să bea și mai mult. A doua zi, spunea că-i părea rău. A presupus că avea să-și ceară scuze dimineață pentru că o lovise din nou în seara aceea, să insiste asupra propriilor păcate înainte să plece la biserică. Și-a amintit de ce se certaseră: grădina părea plină de buruieni și neîngrijită, iar soțul simțise că asta îl pune în lumină proastă. Cel puțin așa începuse. Știa că avea alți demoni care-l înțepau cu dinți ca acele de ascuțiți.

Thomas avea patruzeci și cinci de ani, nu de două ori mai în vârstă decât ea, dar destul de aproape. Ea era cea de-a doua lui soție, prima – fosta Anne Drury – murind cu opt ani în urmă, la scurt timp după sosirea familiei lui Mary în colonie, când calul lui Thomas o lovise cu piciorul în falcă și-i rupsesse gâtul. Thomas împușcase animalul în noaptea aceea, deși până atunci fusese

docil. El și Anne avuseseră trei copii, dintre care doi muriseră de mici, dar cea de-a treia odraslă, Peregrine, era acum adultă. Femeia se căsătorise cu doar câteva săptămâni înainte ca Mary să se cunune cu tatăl ei. Prin urmare, Mary nu locuise nicio dată sub același acoperiș cu tânăra și, având în vedere realitatea contemporaneității lor, era bucuroasă. La urma urmei, era atât mama lui Peregrine, cât și de-o seamă cu ea: nu se putea imagina nevoită să disciplineze pe cineva de aproape aceeași vârstă. Peregrine era mai mult o soră decât o fiică vitregă, deși o soră vitregă care, bănuia Mary, nu o plăcea în mod deosebit din simplul motiv că nu era Anne. Peregrine era acum mamă, ceea ce însemna că Mary, cu toate că avea doar douăzeci și patru de ani, era bunică. Uneori, ideea o mârșea și o distrugea.

Femeia a închis ochii și a ascultat sunetele nopții de toamnă. Copacii din piață și de pe lângă islazurile care nu fuseseră împrejmuite erau încă înfrunziți, dar, curând, și acele frunze urmau să cadă și probabil luna plină avea să aducă un îngheț ucigător. Acum era în creștere. Și-a atins fața acolo unde o lovise Thomas, conștientă că dimineată oamenii s-ar putea să întrebe ce se petrecuse. Apoi, cu gândul la vânătaie și un motiv pe care să li-l poată spune, a căzut pradă unui somn adânc.

Cunosc tavernele și cârciumile. Nu este un secret și nici vreun lucru pentru care să am nevoie de iertarea curții sau a Domnului. Dar am fost vreodată amendat pentru că am băut prea mult? Nu. M-ați biciuit vreodată în public pentru asemenea nelegiuire? Sigur că nu. Această curte mă cunoaște și-mi știe moara. Și, da, cu toate că există un rău în mine și-n inima mea, cu toate că am adeseori motive să mă rușinez dinaintea lui Dumnezeu, adevărul este că am încercat mereu să-L slăvesc pe Domnul în toate. Deși am multe neputințe pentru care să dau socoteală la final, comportamentul meu față de soția mea, Mary Deerfield, nu se va număra printre ele.

— Declarația lui Thomas Deerfield, din Arhivele și Dosarele Curții Magistraților, Boston, Massachusetts, 1662, Volumul III

Doi

Mary Deerfield știa că era frumoasă. Avea ochii albaștri, tenul alb și neted ca vasele de porțelan pe care le foloseau ocazional la cină în Anglia, când era o copilă, și, așadar, avea momente în care se îngrijora că vanitatea ei era un semn că trebuia să fie atentă. Nu era bine să fie mândră.

Totuși, când s-a îmbrăcat ca să plece la biserică, a fost ușurată să descopere că Thomas o lovise atât de aproape de ureche, încât putea să ascundă vânătaia sub bonetă, dacă și-o lega destul de strâns în jurul feței. Mai devreme în acea vară, fusese nevoită să le spună vecinilor că dăduse noaptea peste un cuier de haine și toată lumea o tachinase din cauza stângăciei, cu excepția mamei care, se temea Mary, bănuia adevărata origine a semnului negru-albăstrui.

În acea zi, slujba urma să înceapă la ora nouă, să se încheie la prânz și să se reia la două. Fusese o vară bună, cu suficiente ploi și soare încât bărbații cosiseră fânul de trei ori pentru iarnă, iar recoltele de pe câmp crescuseră mai mult decât văzuse ea vreodată în Massachusetts. Dovlecii erau aproape cât butoaiele în care se bătea untul. La slujba din acea zi, aveau să se smerească

înaintea lui Dumnezeu și să-I mulțumească pentru norocul lor. Absența Diavolului fusese vizibilă, cu excepția, poate, a morții celor doi bebeluși de pe strada Marlborough și a vizitei făcute fratelui muribund al sărmanei Catherine. La drept vorbind, jalnicul William locuia într-o casă în care toată lumea știa că familia nu îngropase osul unui bou la temelie când o construisese și nici nu unsese cu sare cărămizile coșului de fum. Unii oameni sugeraseră că moartea pruncilor era lucrarea vrăjitoarelor, nu a Diavolului, însă Mary vedea doar isterie în astfel de speculații. Copiii mici mureau tot timpul. Iar ea nu văzuse și nu auzise despre nicio femeie care să fi dat semne că era posedată. Dacă Diavolul recruta servitoare în acea vară, o făcea în sud-vest, în Hartford.

Adevărul era că fusese o vară încântătoare și cel mai plăcut septembrie. La moara soțului ei avea să se macine făină și mălai toată toamna și iarna, iar asta putea să-l ajute cu buna dispoziție. Când era ocupat, era fericit și bea cidru și bere doar cât avea nevoie să-și potolească setea. Seara trecută, și-a zis ea când a terminat să se îmbrace pentru biserică, avea să fie ultima pentru multă vreme. Luni întregi. Chiar nu se îmbăta atât de des. Destul de curând urma să se trezească, poate surprinzându-i privirea în oglindă sau aranjându-și gulerul ori manșetele în timp ce mâncau, și să o tachineze cu blândețe din cauza vanității ei. Avea să-și ceară scuze, iar lucrurile aveau să fie din nou bune.

Sau cel puțin destul de bune. Tolerabile.

La parter, a auzit-o pe Catherine destupând urciorul cu melasă și pregătindu-le micul-dejun. Și-a verificat boneta o ultimă dată ca să se asigure că îi ascundea vânătaia, după care a coborât treptele – un lux pe care nu-l lua de bun, de vreme ce mulți dintre vecinii ei încă mai foloseau simple scări care să facă legătura între parter și etaj – și a traversat salonul înainte să i se alăture fetei în bucătărie.